

7 Salg av norskprodusert petroleum

Salg av norsk råolje

Salg av norsk olje i et internasjonalt perspektiv

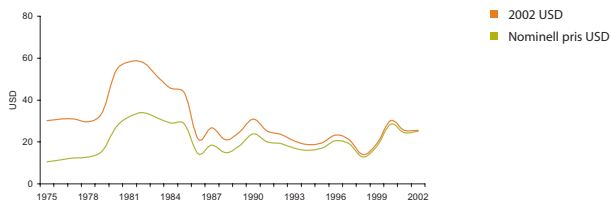
Produksjonsregulering

Salg av våtgass (NGL)

Salg av tørrgass

Raffineringsvirksomhet

Figur 7.1 Pris på norsk råolje 1975–2002

(Kilde: OED)

Salg av norsk råolje

Et hovedprinsipp i norsk avsetningspolitikk har vært at avsetning av norsk olje skal ivaretas av kommersielle selskaper og baseres på forretningsmessige kriterier innenfor de generelle rammene som myndighetene fastsetter. Dette innebærer at produsentene på sokkelen avsetter råoljen til markedsbetingelser.

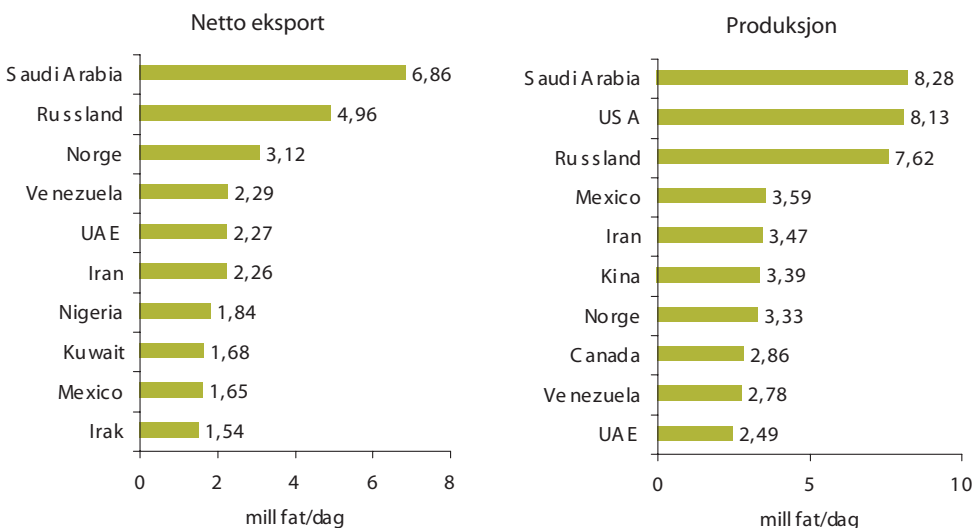
Oljen transporteres i rørledninger til terminaler på land eller bøyelastes på skip. Prisen vil avhenge av situasjonen i oljemarkedet og kvaliteten på oljen som selges. Prisen for råolje vurderes oftest etter en referansepris i spotmarkedet. Prisen på olje fra det britiske Brentfeltet er en slik referanse for råolje fra Nordsjø-bassenget. I 2002 var gjennomsnittsprisen for Brent blend 25 USD. Dette var en oppgang på nærmere 60 US cent fra 2001.

Av kommersielle og tekniske hensyn markedsfø-

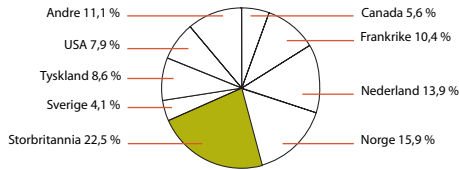
res ofte de enkelte oljetyper sammen som en blanding («blend»). Både oljekvalitet og fleksibilitet med hensyn til lasting og lagring påvirker prisen som oppnås. Norske myndigheter fastsetter, på grunnlag av selskapenes salg, en normpris ved utregning av skatt, se kap. 3. Figur 7.1 viser prisutviklingen for norsk råolje siden 1975, gitt ved gjennomsnittlig normpris. Figur 7.2 viser skipninger av norsk råolje fordelt på første mottakerland i 2002.

Salg av norsk olje i et internasjonalt perspektiv

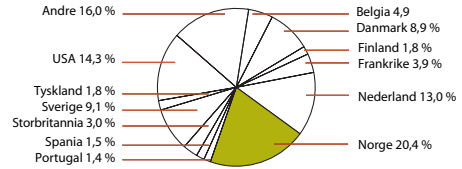
Produksjonsnivået på norsk sokkel i 2002 var i gjennomsnitt ca. 3,3 millioner fat olje per dag (inkl. NGL) og plasserte Norge som nummer 7 på listen over verdens største oljeprodusenter jfr fig 7.3. Det norske

Figur 7.3 Produksjon og netto eksport av olje inkl. NGL/kondensat 2001 (Kilde: Petroleum Economics Ltd.)

Figur 7.2 Salg av norsk råolje 2002*. Totalt: 184,3 mill Sm³ o.e. (Kilde: Oljedirektoratet) *fordelt på første mottakerland

Figur 7.4 Salg av NGL/Kondensat 2002*. Totalt: 16,4 mill Sm³ o.e. (Kilde: Oljedirektoratet) *fordelt på første mottakerland

produksjonsnivået var omtrent uendret i forhold til 2001. Produksjonen fra norsk kontinentalsokkel representerte 4,3 prosent av verdens samlede olje-produksjon.

Norges forbruk av petroleumsprodukter utgjør om lag 200 000 fat pr dag, og vår netto eksport av olje er ca. 3,1 millioner fat pr dag (inkl. NGL/kondensat). Dette plasserer Norge som nummer 3 på listen over verdens største nettoeksportører, etter Saudi Arabia og Russland.

Produksjonsregulering

Norge begrenset oljeproduksjonen med 150 000 fat per dag fra 1. januar til 30. juni 2002. Begrensningen ble gjennomført proporsjonalt for oljeproduserende felt.

Målet for Norge er stabilitet og forutsigbarhet i oljemarkedet og en oljepris på et rimelig høyt nivå. Dette vil skape grunnlag for investeringer i norsk petroleumsvirksomhet. Erfaringene fra de siste årene viser at oljeprisen ikke behøver å være lenge på et lavt nivå før dette får konsekvenser for lettevirksomhet og utbygging av nye felt på kontinentalsokkelen. Et stabilt og forutsigbart oljemarked bidrar til å sikre et jevnt aktivitetsnivå.

I utgangspunktet vil norske produksjonsreguleringer være et midlertidig tiltak i en ekstraordinær markedssituasjon, og ikke et permanent innslag i markedspolitikken.

Salg av våtgass (NGL)

NGL består av produktene etan, propan, butaner, naturbensen og kondensat (se figur 7.4). Produksjo-

nen av NGL fra norsk kontinentalsokkel var i 2002 ca. 19,6 millioner Sm³ o.e., hvorav ca. 9,1 millioner Sm³ o.e. var kondensat og 10,5 millioner Sm³ o.e. var øvrig NGL. Produksjonen av NGL var i 2002 om lag 13 % høyere enn i 2001.

Markedet for LPG (Liquified Petroleum Gases – propan og butaner) i Europa kan deles i tre hovedsegmenter: varmemarkedet (industrielt brensel og husholdning), petrokjemimarkedet og autogassmarkedet (direkte som brennstoff, bensininnblanding og alkylering til høyoktanprodukter).

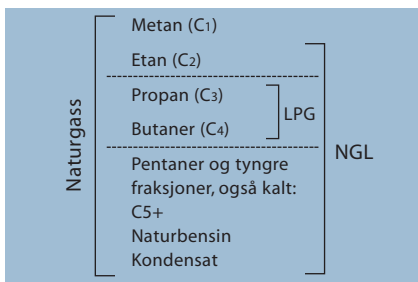
Varmemarkedet utgjør ca. 60 prosent av det totale markedet, mens petrokjemimarkedet utgjør om lag 30 prosent og autogassmarkedet utgjør de resterende 10 prosent.

I vinterhalvåret er etterspørselen etter LPG stor i varmemarkedet, og dette driver prisene opp. I vinterhalvåret blir derfor LPG mindre attraktiv som erstatning for nafta i petrokjemisk industri. Figur 7.4 viser skipninger av våtgass i 2002, fordelt på mottakerland.

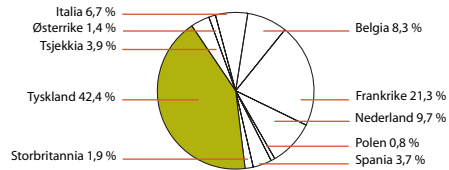
Salg av tørrgass

Forbruket av tørrgass i Europa har de siste tiårene vært i sterk vekst, også på bekostning av andre energibærere, i hovedsak olje og kull. Forbruket av naturgass i Europa var i 2002 ca. 490 mrd standard kubikkmeter.¹ De største forbrukerlandene er Storbritannia, Tyskland, Italia, Nederland og Frankrike. Tørrgass brukes i ulike sektorer. I husholdninger og tjenesteytende næringer brukes gass i hovedsak

¹ Kilde: IEA. 1 Sm³ tilsvare her 40 MJ. Europa er her definert som OECD Europa

Figur 7.5 Definisjon av naturgass (Kilde: OED)

Figur 7.6 Norsk tørrgasseksport fordelt på mottakerland i 2002 (anslag). Totalt: 64,2 mrd Sm³

(Kilde: Oljedirektoratet)

til oppvarming, mens i industrisektoren brukes gass som energikilde og som råstoff. I tillegg brukes gass til å produsere elektrisitet.

Den norske eksporten av tørrgass var i 2002 på 64,2 milliarder Sm³, som var en økning på om lag 22 prosent fra 2001. Norge er en viktig leverandør av gass til Europa – rundt elleve prosent av Europas gassforbruk dekkes av norsk gass. Dette gjør Norge til den tredje største eksportøren av gass til Europa, og den fjerde største eksportøren på verdensbasis. Anslag for gasseksport fordelt på mottakerland er gitt i fig. 7.6.

Den norske gasseksporten utgjorde i år 2001 om lag to prosent av verdens totale gassforbruk på ca. 2400 milliarder Sm³.

Det enkelte rettighetshaverselskap foretar selv avsetning av egen gass, innenfor produksjonstillatelse gitt av myndighetene.

Fra 1986 og fram til 2001 ble gassavtaler fremforhandlet av Gassforhandlingsutvalget (GFU), bestående av Statoil (leder), Norsk Hydro og Saga (Frem til Hydro overtok Saga). GFU ble avviklet permanent fra 2002.

Avtaler om salg

I 1973 ble det inngått salgavtale for gassen fra Friggfeltet, med British Gas som kjøper. For gassen fra Ekofiskområdet ble det inngått fire forskjellige salgavtaler i 1973 og 1975, med en kjøpergruppe bestående av tyske Ruhrgas, nederlandske Gasunie, belgiske Distrigaz og franske Gaz de France. I 1981 ble også gassen fra Statfjord, Heimdal og Gullfaks fase 1 solgt til kjøpere på kontinentet.

Salgsavtalen for gass fra Trollfeltet ble inngått i 1986 med de tyske selskapene Ruhrgas, Thyssengas

og BEB, samt Distrigaz, Gasunie og Gaz de France. Senere er også gass solgt til Østerrike, Spania, Italia, Tsjekkia og Polen. Den største norske kjøperen er metanolfabrikken på Tjeldbergodden.

I 2001 ble det for første gang inngått avtale om salg av gass til et land utenfor Europa. Gass fra Snøhvitfeltet skal leveres blant annet til USA.

Kun en liten del av gassen fra norsk sokkel leveres under kontrakter med varighet på under ett år. Det meste av gassen leveres under langsiktige kontrakter.

Gasstransport

Gass fra norsk sokkel blir transportert i verdens største offshore gasstransportsystem, som omfatter mer enn 6000 km rørledninger fra norsk sokkel til norsk fastland, Storbritannia og til kontinentet. Når Snøhvit starter produksjonen vil gassen derfra bli sendt i land med rørledning, nedkjølt og fraktet med tankskip.

Raffineringsvirksomhet

Den norske raffineringsindustrien består av to raffinerier, Mongstad og Slagen. Kapasiteten på disse to raffineriene er til sammen om lag 300 000 fat/dag. Produksjonen på Mongstad er omtrent det dobbelte av kapasiteten på Slagen. De to raffineriene kjøper råolje og selger produkter på verdensmarkedet og det er derfor ikke nødvendigvis norskprodusert olje som inngår i raffineringsprosessen. En stor andel av produktene selges på langsiktige kontrakter. Om lag 30 prosent av produksjonen går til det norske markedet, resten eksporteres. Resten av det innenlandske forbruket, dvs. om lag 100 000 fat produkter per dag, forsynes fra raffinerier utenlands.